

REFERAT Formannskapet 2019-2023 d. 04-12-2019

Mødedato Onsdag d. 04. december 2019 kl. 09:00

Mødested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Godkjenning av protokoll fra formannskapetets møte 20.11.19.....	3
Møtedokumenter.....	5
Forslag til høringsuttalelse Regionplan Lister 2030.....	14
Valg av representant til Sørlandets kompetansefond 2019 - 2023.....	20
Reglement for arbeids- og inkluderingsutvalget.....	23
Reglement for delegering av myndighet i budsjettsaker og reglement for håndtering av overskudd o	29
Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2020-2023.....	32
Kommunedirektørens forslag til justeringer av økonomiplan 2020-2023.....	43

Punkt 23/19: Godkjenning av protokoll fra formannskapetets møte 20.11.19.

Dato 24. november 2019
Saknr.: 2019000010-13
Saksbehandler Anne Lise Holand Aabø
Godkjent av Camilla Dunsæd

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
04.12.2019

Godkjenning av protokoll fra formannskapetets møte 20.11.19.

Forslag til vedtak

[Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapetets møte 20.11.19.](#)

Punkt 2019000010-16: Møtedokumenter

Bilag

Kristiansand FrP - Alternativt budsjett 2020-2023

DEM forslag til budsjett 2020-2023

Budsjettforslag 2020-2023 H KRF V PP

AP MDG TVP SV SP R Uav Budsjett 2020-2023

Komplett innkalling Formannskapets budsjettmøte 04.12.2019

Saksliste Formannskapet 04.12.2019

PROTOKOLL FORMANNSKAPET

Dato: 04.12.2019
Sted: Formannskapssalen
Behandlede saker: 23/19-29/19
Møtets varighet: Kl. 09.00 til 13.40
Møteleder: Ordfører Jan Oddvar Skisland (AP)

Til stede:

Jan Oddvar Skisland (AP)
Mette Gundersen (AP)
Hildegunn M. T. Seip (MDG)
Mira Thorsen (MDG)
Andreas Landmark (SV) for
Erik Rostoft (TVP)
Reidar Heivoll (SP)
Roy Fardal (UAVH)
Renate Hægeland (H)
Ida Grødum (H)
Terje Øydne Pettersen (H)
Jørgen H. Kristiansen (KRF)
Sigrun Sæther (KRF) for
Stian Storbukås (FRP)
Vidar Kleppe (DEM)

Forfall:

Mali S. Tronsmoen (SV)

Tove C. Welle Haugland (KRF)

Til stede fra administrasjonen:

Kommunedirektøren
Økonomidirektøren
Direktør for oppvekst
Direktør for helse og mestring
Direktør for kultur og innbyggerdialog
Direktør for byutvikling
Direktør for samhandling og innovasjon
Direktør for organisasjon
Formannskapssekretæren

Formannskapssak:
23/19 Godkjenning av protokoll fra formannskapets møte 20.11.19.
(ark.nr. 2019000010)

Formannskapets vedtak:

Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 20.11.19.
(Enst.)

Formannskapssak:
24/19 Forslag til høringsuttalelse Regionplan Lister 2030
(ark.nr. 2019000177)

Formannskapets vedtak:

1. Kristiansand kommune er positiv til at Regionplan Lister 2030 er samordnet både strukturelt og innholdsmessig med Regionplan Agder 2030. Uttalelsen forholder seg til det som berører Kristiansand direkte, aktuelle samarbeidsområder eller der det som kan være av felles regional interesse.
2. For at planen skal være relevant og nyttig som regionalt styringsverktøy, er det viktig at mål og tiltak i Regionplan Lister 2030 tilpasses et regionalt perspektiv og blir en regional spissing av vedtatte mål og satsinger i Regionplan Agder 2030.
3. Kristiansand kommune ønsker at arbeid med samfunnsutvikling koordineres i regi av Regionplan Agder, og at felles satsinger på regionalt og kommunalt nivå samordnes med og tilpasses regionale nettverksstrukturer.
4. Det er viktig at styringsgruppa koordineres med styringsgruppe for Regionplan Agder 2030 for å sikre godt samsvar mellom regionplanene.
(Enst.)

Formannskapssak:
25/19 Valg av representant til Sørlandets kompetansefond 2019 - 2023
(ark.nr. 2019000036)
Valg- og honorarutvalgets innst. 27.11.19

Formannskapets vedtak:

Som representanter og vararepresentanter til Stiftelsen Sørlandets kompetansefond styret og rådssamlingen 2019 - 2023

Medlem styret:

1. Ordfører Jan Oddvar Skisland, AP

Varamedlem

1. Renate Hægeland, H

Medlem rådssamlingen:
1. Varaordfører Erik Rostoft, TVP
(14/1)

Varamedlem
1. Christine Alveberg, V

Forslag:

DEM fremmet følgende forslag:

«1. Varamedlem Rådsforsamlingen Alf Albert, DEM»

Voteringer:

Ved alternativ votering ble valg- og honorarutvalgets innstilling vedtatt med 14 stemmer, mens 1 stemte for DEM sitt forslag (DEM).

26/19

Bystyresak:

Reglement for arbeids- og inkluderingsutvalget

(ark.nr. 2019000172)

Valg- og honorarutvalget innst. 27.11.2019 sak 43/19

Formannskapets innstilling:

1. Bystyret vedtar reglement for arbeids- og inkluderingsutvalget
2. Formannskapets reglement justeres ved at følgende ansvarsområder strykes fra § 3: inkluderingspolitikk, NAV, flyktningepolitikk, sysselsettingspolitikk
3. Leder av arbeids- og inkluderingsutvalget frikjøpes 20%. Medlemmer frikjøpes med 1,5% og for møtegodtgjørelse i tillegg. Dette vedtaket innarbeides i ny versjon av både forskrift (§4) og reglement (§7) for godtgjøring og velferdsgoder for folkevalgte i Kristiansand.
(Ent.)
4. Utvalgets arbeidsoppgaver og ansvarsområde §3:
  - Få folk i jobb og følge opp Oppgaveutvalgets arbeid og innstilling.
  - Dialog med kommunens internasjonale befolkning og aktører som fremmer inkludering og mangfold
  - Oppfølging av den regionale LIM-planen
  - Fungere som referansegruppe til satsingen «en by for alle»
  - Handlingsplaner som omhandler kjønnslemlestelse, tvangsekteskap, kriminalitetsforebygging, likestilling, inkludering, hatkriminalitet og negativ sosial kontroll.
  - Kristiansand som en internasjonal og mangfoldig by
  - Motvirke utenforskap
  - NAV introduksjonsprogram og kvalifisering
(Enst.)
5. Det skal også innføres et integreringsbarometer etter modell fra Drammen.
(Enst.)

Forslag:

AP/MDG/SP/TVP/Rødt fremmet følgende endringsforslag til §3:

«• Oppfølging av Oppgaveutvalgets innstilling.

- Dialog med kommunens internasjonale befolkning og aktører som fremmer inkludering og mangfold
- Oppfølging av den regionale LIM-planen
- Fungere som referansegruppe til satsingen «en by for alle»
- Handlingsplaner som omhandler kjønnslemlestelse, tvangsekteskap, kriminalitetsforebygging, likestilling, inkludering, hatkriminalitet og negativ sosial kontroll.
- Kristiansand som en internasjonal og mangfoldig by
- Motvirke utenforskap
- NAV introduksjonsprogram og kvalifisering»

FRP fremmet følgende forslag:

«Det skal også innføres et integreringsbarometer etter modell fra Drammen»

Høyre fremmet følgende endringsforslag til første kulepunkt:

«Utvalgets arbeidsoppgaver og ansvarsområde:

- Få folk i jobb og følge opp Oppgaveutvalgets arbeid og innstilling.»

Voteringer:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

AP/MDG/SP/TVP/Rødt forslag til §3 med Høyres endringsforslag til første kulepunkt ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 4.

FRP sitt forslag ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 5.

27/19

Bystyresak:

Reglement for delegering av myndighet i budsjettsaker og reglement for håndtering av overskudd og underskudd

(ark.nr. 2019000183)

Formannskapets innstilling:

1. Reglement for delegering av myndighet i budsjettsaker vedtas.
2. Reglement for håndtering av overskudd og underskudd vedtas.
3. Vedtak om delegering i budsjettsaker innarbeides henholdsvis i reglement for delegering av myndighet til kommunedirektør og reglement for hovedutvalgene.

(Enst.)

Forslag:

SV fremmet følgende forslag:

«Kjøp og salg av eiendommer innenfor vedtatte budsjettammer og gjennomføring av strategiske eiendomskjøp kan gjøres av kommunedirektøren opptil 10 mill. kr. Og formannskapet opp til 30 mill. kr.»

Voteringer:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

SV sitt forslag falt med 11 mot 4 stemmer (MDG/SV/DEM).

- 28/19** Bystyresak:
Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2020-2023
(ark.nr. 2019000178)

Se vedtak sak 29/19

- 29/19** Bystyresak:
Kommunedirektørens forslag til justeringer av økonomiplan 2020-2023
(ark.nr. 2019000178)

Formannskapetets innstilling – årsbudsjett 2020:

1. Kommunedirektørens forslag til årsbudsjett for Kristiansand bykasse 2020 vedtas med justeringer datert 02.12.2019 og med endringer vedtatt av bystyret i møte 18. desember 2019.

(Enst.)

AP/MDG/SV/TVP/SP/Rødt/Uavh. sitt felles endringsforslag til kommunedirektørens budsjett og handlingsprogram 2020-2023

(8/7)

2. Skatt til kommunen for inntektsåret 2020 utskrives med de til enhver tid gjeldende maksimalsatser vedtatt av Stortinget. Marginavsetning i skatteregnskapet skal være 10 %.

(Enst.)

3. Eiendomsskatt:

I medhold av eiendomsskatteloven § 2 og § 3a) skrives det ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen. Det skrives også ut skatt på et særskilt skattegrunnlag som følge av at produksjonsutstyr og –installasjoner ikke skal medtas i takstgrunnlaget når de tidligere verk og bruk skal takseres og regnes som næringseiendom fra 2019.

2020 er første år i overgangsperioden fram mot et nytt enhetlig opplegg for takst og skatt skal være etablert i hele den sammenslåtte kommunen.

Gamle Kristiansand:

Skattesats for bolig- og fritidseiendom senkes fra 5,7 ‰ i 2019 til 5 ‰ i 2020. Skattesatsen for næringseiendom fastsettes til 5,7 ‰.

Songdalen:

Skattesats for bolig- og fritidseiendom fastsettes til 3 ‰. På næringseiendom fastsettes 4 ‰. Bunnfradraget fjernes. Det innføres 30 % reduksjonsfaktor på bolig- og fritidseiendom.

Søgne:

Skattesats for bolig- og fritidseiendom fastsettes til 2 ‰. På næringseiendom foreslås skattesats økt fra 2 ‰ til 3 ‰. Bunnfradraget fjernes. Det innføres 30 % reduksjonsfaktor på bolig- og fritidseiendom.

Eiendomsskatten og eiendomsavgiftene skrives ut på 4 like terminer i 2020 med forfall 20. mars, 2. mai, 5. august og 1. november.

Alle tre kommuner gir fritak for eiendomsskatt etter eiendomsskattelovens § 7a, som i hovedsak gjelder ideelle lag, foreninger og stiftelser. Det anbefales at fritaket videreføres etter samme prinsipp som for 2019.

I henhold til eiendomsskattelovens § 7b kan det gis helt eller delvis fritak for bygninger med historisk verdi. Ingen eiendommer gis slikt fritak i 2019. I omtakseringsprosjektet som skal gi nytt takstgrunnlag fra 2021 vil det bli utarbeidet liste over eiendommer som kan gis slikt fritak. Det anbefales at bystyret tar stilling til innføring av fritak etter Eskl. § 7b ved neste års behandling av fritakssaker.

(Enst.)

4. Rammen for opptak av lån settes til 1.240 mill. kr i 2020 hvorav 140 mill. kr er Startlån i Husbanken. Kommunedirektøren delegeres fullmakt til å godta rentebetingelsene, avdragstid og øvrige betingelser for nye lån, samt undertegne lånedokumentene. Avdragstiden tilpasses bestemmelsene i kommunelovens § 14-18 og avdragsbeløp fastsettes i budsjettet. Avdrag på Startlån i Husbanklån skal følge Husbankens regler for nedbetaling av lån. Øvre grense for kassekredittlån settes til 100 mill. kr.
5. Kommunale eiendomsavgifter og salgs- og leieinntekter fastsettes i henhold til kommunedirektørens innstilling.
6. Hovedutvalgene gis fullmakt til å vedta økninger i andre gebyrer og priser på varer og tjenester med inntil 3,1 prosent samlet sett.
7. Festeavgiften på gravsteder endres i 2020 til 5 700 kr for 10 år for dobbel dybde og 2 850 kr for ti år for enkel dybde.
8. Kommunedirektøren får fullmakt til å foreta fordeling av lønns- og prisjusteringer.
9. Kommunedirektøren får myndighet til å foreta eventuelle tekniske budsjettendringer mellom kommunalsjefområder innenfor hovedområde dersom det oppdages feilbudsjettering.

(Enst.)

10. Formannskapet ber om å få en sak før bystyre 18.12.19 om bygging av flerbrukshall i stedet for gymsal ved bygging av ny Wilds Minne skole. Ulike alternativer til løsninger skal fremkomme sammen med kostnadsoverslag.

(Enst.)

11. Formannskapet ber administrasjonen videreføre tidligere ordning for parkering i Høllen.

(13/2)

Formannskapets innstilling – økonomiplan 2020-2023

1. Kommunedirektørens forslag til økonomiplan for perioden 2020-2023 vedtas med justeringer datert 02.12.2019 og med endringer vedtatt av bystyret i møte 18. desember 2019.

2. Bystyret vedtar følgende finansielle måltall og handlingsregler for økonomistyring:
  - a. Kommunens korrigerede netto driftsresultat bør være på 2 % av driftsinntektene.
  - b. Det sentrale disposisjonsfondet bør utgjøre 2 % av sum driftsinntekter.
  - c. Det settes et tak på netto lånegjeld på 8,5 milliarder kroner for 2023.
  - d. Energiverksfondet prisjusteres hvert år fra år 2023.
  - e. Avkastingen på Energiverksfondet ut over nivå som fastsettes i finansreglementet, avsettes som buffer inntil det er opparbeidet en buffer på 10 prosent av fondets størrelse.
  - f. For å unngå svekkelse av likviditeten avsettes netto premieavvik hvert år til fond for inndekning av premieavvik.
  - g. Anvendelse av utbytte fra aksjeselskapene vedtas etter at generalforsamlingene har behandlet styrets anbefaling. Unntaket er Agder Energi AS der det legges til grunn et forsiktig anslag på utbytte som anvendes til å finansiere driftsutgifter i kommunen. Handlingsregelen gjelder fra 2023.
3. Enkelt saker med økonomiske konsekvenser som tas opp i løpet av året, skal som hovedregel henvises til behandling i økonomiplanen. (Enst.)

Forslag:

AP/MDG/SV/TVP/SP/Rødt/Uavh. fremmet vedlagte endringsforslag til kommunedirektørens budsjett og handlingsprogram 2020-2023, vedlegg 1.

H/KRF/V/PP fremmet vedlagte forslag til endringsforslag til kommunedirektørens budsjett 2020-2023, vedlegg 2.

Formannskapet fremmet følgende forslag:

- «1. Formannskapet ber om å få en sak før bystyre 18.12.19 om bygging av flerbrukshall i stedet for gymsal ved bygging av ny Wilds Minne skole. Ulike alternativer til løsninger skal fremkomme sammen med kostnadsoverslag.
2. Formannskapet ber administrasjonen videreføre tidligere ordning for parkering i Høllen.»

DEM fremmet følgende budsjettforslag nye Kristiansand 2020, vedlegg 3.

FRP fremmet følgende alternativt forslag til handlingsplan for Kristiansand kommune 2020-2023, vedlegg 4.

Voteringer:

Formannskapets forslag nr. 1 ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 10.

Formannskapets forslag nr. 2 ble vedtatt md 13 mot 2 stemmer (MDG), vedtakets pkt. 11.

Kommunedirektørens innstilling til årsbudsjett 2020 pkt. 1 ble enstemmig vedtatt. FRP sitt alternativt forslag til handlingsplan for Kristiansand kommune 2020-2023 falt med 14 mot 1 stemme (FRP).

DEM sitt budsjettforslag nye Kristiansand2020 falt med 14 mot 1 stemme (DEM).

H/KRF/V/PP sitt endringsforslag til kommunedirektørens budsjett 2020-2023 falt med 10 mot 5 stemmer (H/KRF).

AP/MDG/SV/TVP/SP/Rødt/Uavh. endringsforslag til kommunedirektørens budsjett og handlingsprogram 2020-2023 ble vedtatt med 8 mot 7 stemmer (AP/MDG/SV/TVP/SP/Uavh.).

Kommunedirektørens innstilling til årsbudsjett 2020 pkt. 2 ble enstemmig vedtatt.
Kommunedirektørens innstilling til årsbudsjett 2020 pkt. 3 ble enstemmig vedtatt.
Kommunedirektørens innstilling til årsbudsjett 2020 pkt. 4-9 ble enstemmig vedtatt.
Kommunedirektørens innstilling til handlingsprogram 2020-2023 pkt. 1-3 ble enstemmig vedtatt.

Møtet hevet.

Punkt 24/19: Forslag til høringsuttalelse Regionplan Lister 2030

Dato 22. november 2019
Saksnr.: 2019000177-1
Saksbehandler Anne Lise Holand Aabø
Godkjent av Camilla Dunsæd

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
04.12.2019

Forslag til høringsuttalelse Regionplan Lister 2030

Forslag til vedtak

1. Kristiansand kommune er positiv til at Regionplan Lister 2030 er samordnet både strukturelt og innholdsmessig med Regionplan Agder 2030. Uttalelsen forholder seg til det som berører Kristiansand direkte, aktuelle samarbeidsområder eller der det som kan være av felles regional interesse.
2. For at planen skal være relevant og nyttig som regionalt styringsverktøy, er det viktig at mål og tiltak i Regionplan Lister 2030 tilpasses et regionalt perspektiv og blir en regional spissing av vedtatte mål og satsinger i Regionplan Agder 2030.
3. Kristiansand kommune ønsker at arbeid med samfunnsutvikling koordineres i regi av Regionplan Agder, og at felles satsinger på regionalt og kommunalt nivå samordnes med og tilpasses regionale nettverksstrukturer.
4. Det er viktig at styringsgruppa koordineres med styringsgruppe for Regionplan Agder 2030 for å sikre godt samsvar mellom regionplanene.

Sammendrag

Høringsfristen er 28.oktober, men Kristiansand kommune har fått utsettelse slik at det er mulig å få uttalelsen behandlet av nytt bystyre. Uttalelsen oversendes parallelt med at sakspapirene sendes til bystyret. Vedtak i bystyret ettersendes.

I saksframstillingen refereres viktige punkter fra høringsutkastet med kommunedirektøren kommentar. Uttalelsen forholder seg til det som berører Kristiansand direkte, aktuelle samarbeidsområder eller der det som kan være av felles regional interesse.

Den nye Regionplan Agder 2030 er utarbeidet gjennom et bredt samarbeid der også representanter fra Lister-kommunene har deltatt. Det er naturlig å se planen i nær sammenheng med Regionplan Agder 2030. Det foreslås derfor at navnet på den nye planen blir Regionplan Lister 2030, og at den legges tett opp til Regionplan Agder 2030 når det gjelder plantema og gjennomgående perspektiver.

Regionplan Lister 2030 skal utarbeides som en regional plan etter kravene i plan og bygningsloven. Da er det de folkevalgte i fylkestinget som har myndighet til å vedta planen, og den skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging i fylket. Siden initiativet til å utarbeide Regionplan Lister 2030 kom fra regionen selv, bør selve planen også vedtas av hvert enkelt kommunestyre.

Planprogrammet skal gi svar på:

- Hva som er formålet med Regionplan Lister 2030
- Om kunnskapsgrunnlaget er godt nok og hvor det eventuelt er behov for nye utredninger
- Hva som er tema i planen
- Hvem som skal bidra til å utarbeide planen
- På hvilken måte ulike aktører kan påvirke innholdet i planen
- Når planen og avklaringer underveis skal være ferdige.

Formål med planarbeidet

Hovedmålet med Regionplan Lister 2030 er å utvikle Lister til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår. Dette samsvarer med hovedmålet i Regionplan Agder 2030. I tillegg skal Regionplan Lister 2030 være et redskap for økt samskaping og større bo-attraktivitet i kommunene i Lister. Det er behov for å synliggjøre, utdype og konkretisere forhold som har større betydning lengst vest i Agder, i en region med mindre bykommuner og distriktskommuner.

Regionplan Lister 2030 med tilhørende handlingsprogram skal:

- være et overordnet strategisk styringsdokument for hele Lister, som også legges til grunn for kommunal planlegging
- gi retning til samarbeidet for å løse regionens viktigste hovedutfordringer og for å utnytte regionens mange muligheter
- sette nye mål for utvikling av Lister som er tydelige, målbare og ambisiøse - og realistiske å nå innen 2030.
- peke på felles tiltak for å nå målene

Kommentar: Kristiansand kommune er positiv til at Regionplan Lister 2030 er samordnet både strukturelt og innholdsmessig med Regionplan Agder 2030. For at planen skal være relevant og nyttig som regionalt styringsverktøy, er det viktig at mål og tiltak i Regionplan Lister 2030 tilpasses et regionalt perspektiv og blir en regional spissing av vedtatte mål og satsinger i Regionplan Agder 2030.

Viktige føringer og rammer.

De samme føringer som er lagt til grunn i Regionplan Agder 2030 er lagt til grunn i Regionplan Lister.

Kommentar: Alle viktige føringer er lagt grunn for planprogrammet.

Utfordringsbildet.

Utfordringsbildet samsvarer i stor grad med utfordringsbildet for Agder. Følgende punkter er særlig kommentert:

Et klima i endring

Klimaet er i endring og stiller krav om klimatilpasning for å håndtere hendelser som følger av villere og våtere vær. Viktige mål vil være å sikre rimelig, fornybar kraft til industrien og planlegge for å kutte utslippene fra vei.

En region som vokser sammen

Lister-regionen er blitt en godt integrert region med nær 40 000 innbyggere. Folketallet har økt noe siden Listerplanen 2006 ble laget, men veksten har vært svakere enn i Agder som helhet.

En felles satsing på økt grønn og blå verdiskaping kan styrke den internasjonalt orienterte næringsutviklingen. Gjennom planarbeidet kan en ta stilling til hvordan den samlede vekstkraften kan utnyttes til det beste for hele regionen.

Regionen står svakere når det gjelder tjenesteytende næringer og arbeidsplasser som krever høyere utdanning. Kvinners deltakelse i arbeidslivet er enda svakere enn i Agder som helhet.

Bosettingsmønster

Det er tre mindre byer i Lister, Flekkefjord, Farsund og Lyngdal, og alle de seks kommunene i regionen har ett eller flere tettsteder etter SSBs definisjon. Utvikling av både byer og prioriterte tettsteder i et miljømessig og sosialt bærekraftig perspektiv er nødvendig for regionen. Dette vil kreve noe forskjellige virkemidler. Arbeidet med Regionplan Lister 2030 skal gi et enda tydeligere grunnlag for en næringsvennlig og bærekraftig utvikling i hele regionen.

Sosial bærekraft

Økende levealder og synkende fødselstall, sammen med de store generasjonene fra 1950- og 1960-tallet, gjør at befolkningen i Norge blir eldre. Dette gjelder også på Agder og i enda sterkere grad i Lister. Endringene i befolkning og befolknings sammensetning har stor betydning for både tjenesteproduksjon og arealplanlegging.

Lister skiller seg fortsatt negativt ut på områder som er viktige for å ha gode levekår, f. eks. gjennomføring av videregående opplæring, formelt utdanningsnivå, likestilling og sosial ulikhet, deltakelse i arbeidslivet, psykisk og fysisk helse

Listers naturressurser og potensial

Lister strekker seg fra hav, strender og fjorder til hei og fjell. Landskapene har stort naturmangfold og rike ressurser. Lister har et stort potensial når det gjelder enda mer verdiskaping på grunnlag av egne naturressurser

Kommentar: Utfordringsbildet samsvarer i stor grad med Agders utfordringsbilde. Lister særlige utfordringer med svak befolkningsvekst, samt noen klare utfordringer knyttet til levekår er spesielt vektlagt. Disse utfordringene samsvarer i stor grad med mange andre kommuner i Agder, og også med deler av nye Kristiansand. Kristiansand kommune ønsker at arbeid med samfunnsutvikling koordineres i regi av Regionplan Agder, og at felles satsinger på regionalt og kommunalt nivå samordnes med og tilpasses regionale nettverksstrukturer. En må unngå dobbeltarbeid og konkurrerende prosjekter på fylkes-, regionalt og kommunalt nivå.

Kunnskapsgrunnlaget

Planprogrammet peker på at det allerede finnes et omfattende kunnskapsgrunnlag som grunnlag for planarbeidet. Det vurderes å utrede befolkningsutvikling/demografiske data i Lister i sammenheng med fortetting og etablering av nye boligfelt.

Kommentar: Det er positivt å få bedre demografiske data for regionen.

Tematisk innretning av planarbeidet

Regionplan Lister 2030 skal speile Regionplan Agder 2030, og utdype og konkretisere denne i et Lister-perspektiv. Det er derfor naturlig at satsingsområder og gjennomgående perspektiver er sammenfallende.

Fem hovedsatsingsområder:

- Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter
- Verdiskaping og bærekraft
- Utdanning og kompetanse
- Transport og kommunikasjon
- Kultur

Tre gjennomgående perspektiver:

- Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser
- Levekår, likestilling, inkludering og mangfold
- Klima og miljø

Kommentar: Det er positivt at planens tematiske inndeling samsvarer med Regionplan Agder 2030. Det letter samordningen og vil gjøre det lettere å se sammenhengen med mål og tiltak med Regionplan Agder 2030.

Styringsgruppe: Medlemmene i ordførerutvalget og rådmannsutvalget i Listerregionen, to fylkestingspolitikere og to administrative ledere fra fylkeskommunen.

Kommentar: Det er viktig at styringsgruppa koordineres med styringsgruppe for Regionplan Agder 2030 for å sikre godt samsvar mellom regionplanene.

Framdriftsplan

Fase 1 Høsten 2019:

Planprogrammet høres og vedtas

Fase 2 –første del Våren 2020

Utarbeiding av planforslag og tiltak for oppfølging i tematiske arbeidsgrupper

- innspillsarrangementer for ulike målgrupper
- Dialog med kommunene i Listerregionen

Kommentar: Denne fasen sammenfaller i tid med utarbeiding av handlingsprogram for Regionplan Agder 2030 og Planstrategi for Agder, samt at Kristiansand utarbeider og hører kommuneplanens samfunnsdel med arealstrategi. Selv om disse prosessene har noe ulik planfaglig funksjon, omhandler de alle samfunnsutviklingen i Agder. Det er derfor viktig at dette sammenfallet i tid utnyttes til god samordning av de viktigste regionale målsettingene for samfunnsutviklingen i Agder.

Punkt 25/19: Valg av representant til Sørlandets kompetansefond 2019 - 2023

Bilag

Vedtak VALGHON, 20112019, Sak 22/19, Valg av representant til Sørlandets kompetansefond 2019 - 2023

Dato 12. november 2019
Saksnr.: 2019000036-1
Saksbehandler Lars Erik Brekne Johnsen
Godkjent av Camilla Dunsæd

Saksgang

Valg- og honorarutvalget
Bystyret

Møtedato

20.11.2019
27.11.2019

Valg av representant til Sørlandets kompetansefond 2019 - 2023

Stiftelsens formål er å bidra til kompetanseheving i Vest-Agder til sikring og etablering av arbeidsplasser og gode levekår, herunder å bidra til utvikling av Universitetet i Agder.

Rådsforsamlingen består av ordførerne i kommunene i Vest-Agder, med varaordførerne som personlige varamedlemmer. Dersom en ordfører er medlem av styret i stiftelsen skal varaordfører i gjeldende kommune være medlem av rådsforsamlingen.

Selskapet skal ha et representantskap hvor samtlige deltakere er representert med minst én representant. Vedkommende kommunestyre eller fylkesting oppnevner selv sine representanter. Er et interkommunalt selskap deltaker, oppnevner selskapets representantskap dets representanter.

Det skal oppnevnes minst like mange varamedlemmer som faste medlemmer. Hvis ikke annet er fastsatt i selskapsavtalen, velger representantskapet selv sin leder og nestleder. Kommunestyret eller fylkestinget bestemmer selv om dets representanter skal velges ved forholdsvalg eller flertallsvalg.

Daglig leder kan ikke velges til medlem av representantskapet. Representantskapets medlemmer velges for fire år om ikke annet er fastsatt i selskapsavtalen. Den enkelte deltaker kan foreta nyvalg av sine representantskapsmedlemmer i valgperioden. Nyvalg skjer for den gjenværende del av valgperioden.

Nåværende sammensetning:

Styret:

Medlem

1. Harald Furre, H

Varamedlem

For nr. 1. Elfie Dørum, AP

Rådsforsamlingen:

Medlem

1. Jørgen Kristiansen, KRF

Varamedlem

For nr. 1. Leif Holand, FRP

Forslag til vedtak

Valg- og honorarutvalgets innstilling:

Som representanter og vararepresentanter til Stiftelsen Sørlandets kompetansefond styret og rådssamlingen 2019 - 2023

Medlem styret:

1.

Varamedlem

1.

Medlem rådssamlingen:

1.

Varamedlem

1.

Camilla Dunsæd
Kommunedirektør

Vedlegg:

[Selskapsavtale Stiftelsen Sørlandets kompetansefond](#)

Punkt 26/19: Reglement for arbeids- og inkluderingsutvalget

Bilag

Vedtak VALGHON, 20112019, Sak 31/19, Reglement for arbeids- og inkluderingsutvalget

Vedtak byst, 18122019, Sak 110/19, Reglement for arbeids- og inkluderingsutvalget

Forslag til reglement for arbeids- og inkluderingsutvalget

Dato 15. november 2019
Saknr.: 2019000172-1
Saksbehandler Anne Aunevik
Godkjent av Camilla Dunsæd

Saksgang

Valg- og honorarutvalget
Bystyret

Møtedato

20.11.2019
27.11.2019

Reglement for arbeids- og inkluderingsutvalget

Bystyret vedtok følgende i møte 23. oktober 2019 i sak om politisk struktur (sak 27/19):

Bystyret vedtar i tillegg opprettelsen av hovedutvalg for arbeid og inkludering, Arbeid - og inkluderingsutvalget. Utvalget skal være et 11-utvalg på linje med de øvrige hovedutvalgene. Valg- og honorarutvalget utarbeider forslag til reglement, og avklarer grenseoppgangen mellom hovedutvalget og Formannskapet. Møtefrekvens og godtgjøring gjøres lik øvrige hovedutvalg.

Kommunedirektøren har på bakgrunn av dette utarbeidet forslag til reglement for utvalget. Forslaget bygger på samme mal som andre hovedutvalgene, med flere identiske formuleringer og bestemmelser.

I saksframlegget har kommunedirektøren drøftet følgende tema:

- Grenseoppgangen til formannskapet
- Grenseoppgangen til andre hovedutvalg
- Møtetider og godtgjøring

Forslag til vedtak

1. Bystyret vedtar reglement for arbeids- og inkluderingsutvalget
2. Formannskapets reglement justeres ved at følgende ansvarsområder strykes fra § 3: inkluderingspolitikk, NAV, flyktningepolitikk, sysselsettingspolitikk
3. Leder av arbeids- og inkluderingsutvalget frikjøpes 20%. Medlemmer frikjøpes med 1,5% og for møtegodtgjørelse i tillegg. Dette vedtaket innarbeides i ny versjon av både forskrift (§4) og reglement (§7) for godtgjøring og velferdsgoder for folkevalgte i Kristiansand.

Camilla Dunsæd
Kommunedirektør

Wenche Dehli
Direktør samfunn og innovasjon

Vedlegg:
Forslag til reglement for arbeids- og inkluderingsutvalget

1. Bakgrunn for saken

Bystyret vedtok følgende i møte 23. oktober 2019 i sak om politisk struktur (sak 27/19):

Bystyret vedtar i tillegg opprettelsen av hovedutvalg for arbeid og inkludering, Arbeid - og inkluderingsutvalget. Utvalget skal være et 11-utvalg på linje med de øvrige hovedutvalgene. Valg- og honorarutvalget utarbeider forslag til reglement, og avklarer grenseoppgangen mellom hovedutvalget og Formannskapet. Møtefrekvens og godtgjøring gjøres lik øvrige hovedutvalg.

Kommunedirektøren har på bakgrunn av dette utarbeidet forslag til reglement for utvalget. Forslaget bygger på samme mal som andre hovedutvalgene, med flere identiske formuleringer og bestemmelser.

De bestemmelsene som gjelder utvalgets formål og utvalgets ansvars – og arbeidsområder tangerer både formannskapetets ansvar, og ansvaret til flere andre hovedutvalg. Disse grenseoppgangene er drøftet i saken, og kommunedirektøren begrunner her valg av formuleringer i selve reglementet.

2. Grenseoppgangen til formannskapet

I formannskapetets reglement § 3 står blant annet følgende ansvars – og arbeidsområder:

Formannskapet behandler og avgjør overordnede saker som angår to eller flere kommunalområder, dersom ikke annet framgår av lov, eller bestemmelser gitt i medhold av lov. Overordnede og tverrsektorielle planer, som for eksempel kommuneplan, kommunedelplaner og samfunnsutvikling

Både planer, overordnede strategier og satsinger innen politikkområdene arbeid og inkludering vil vanligvis angå flere områder. Her er noen eksempel på at oppgaver som inngår i kommunens virkemidler for arbeid og inkludering, er lagt administrativt til ulike områder:

- *Helse og mestring* har ansvar for NAV og introprogrammet.
- *Oppvekst* har ansvar for både mottaksskoler og voksenopplæring.
- *Kultur og innbyggerdialog* har ansvar for flerkulturell dialog, likestilling, inkludering, mangfold, flerkulturell koordinering.
- *Samfunn og innovasjon* har ansvar for strategi, innovasjon og utvikling for kommunen for å løse felles utfordringer, inkludert koordinering mellom direktørområdene. Har også ansvar for kommunens næringsutviklingsarbeid.

Derfor antar kommunedirektøren at de fleste sakene som behandles i arbeids –og inkluderingsutvalget, også må behandles i formannskapet.

Formannskapet vil ha samme overordnet ansvar selv om det opprettes et nytt utvalg. Formannskapet er et obligatorisk organ med lovpålagte oppgaver som i tillegg til bystyret, skal ivareta helhetsspektivet, særlig når det gjelder økonomien (jf. Prop. 46 L side 54). Kommunedirektøren oppfatter forarbeidene til ny kommunelov slik at departementet mener at det vil være i strid med hensynet til formannskapetets overordnede ansvar hvis et utvalg i praksis overtar rollen til formannskapet (Prop. 46 L side 55).

For å ivareta grenseoppgangen til formannskapet, anbefaler derfor kommunedirektøren følgende formålsformulering i §1: *Arbeids- og inkluderingsutvalget skal bidra til å ivareta kommunens politikk innenfor politikkområder arbeid og inkludering*

Ved å sette inn «å bidra til» blir utvalgets formål ikke likelydende med formannskapet, og formannskapetets formål kan opprettholdes slik det står i § 1 i formannskapetets reglement: *Formannskapet for Kristiansand skal sikre strategisk retning, samhandling og koordinering av politikkområder i et overordnet og helhetlig perspektiv.*

Ved opprettelse av eget hovedutvalg for arbeid og inkludering, kan det være behov for å endre bestemmelsene om formannskapetets arbeids- og ansvarsområde. I vedtatt reglement for formannskapet står blant annet følgende i §3:

• *Helhetlig og overordnet samfunnsutvikling, som blant annet ansvar for folkehelsepolitikk, samfunnssikkerhet, klima- og miljøpolitikk, levekårpolitikk, likestillingspolitikk, flyktningepolitikk, sysselsettingspolitikk, NAV, boligsosialt arbeid, alkoholpolitikk*

Kommunedirektøren anbefaler at følgende ansvarsområder tas ut av reglementet for formannskapet: inkluderingspolitikk, NAV, flyktningepolitikk, sysselsettingspolitikk. Disse ansvarsområdene er nå tatt inn i §3 i forslaget til reglement for arbeids – og inkluderingsutvalget.

Alternativt kan disse ansvarsområdene fortsatt stå i reglementet for formannskapet, med følgende formulering: overordnet for ansvar for inkluderingspolitikk, NAV, flyktningepolitikk, sysselsettingspolitikk.

Kommunedirektøren mener at formannskapet overordnede ansvaret for de nevnte områdene, ligger implisitt i det som fortsatt står i reglementet for formannskapet, for eksempel ansvar for levekårpolitikk. Kommunedirektøren anbefaler derfor at reglement for formannskapet endres, og at ny bestemmelse for formannskapet blir som følger:

• *Helhetlig og overordnet samfunnsutvikling, som blant annet ansvar for folkehelsepolitikk, samfunnssikkerhet, klima- og miljøpolitikk, levekårpolitikk, likestillingspolitikk, boligsosialt arbeid, alkoholpolitikk*

3. Grenseoppgangen til andre hovedutvalg

For at dette skal bli et mest mulig vitalt og interessant utvalg, anbefaler kommunedirektøren at utvalgets ansvars – og arbeidsoppgaver blir:

- Planer, strategier og større satsinger innen inkludering, flyktningearbeid, NAV og sysselsetting.
- Høringer innen arbeids og inkluderingspolitikk

Det gir utvalget en mulighet for å fordype seg i politiske spørsmål innen arbeid og inkludering.

Et utvalg som skal jobbe med inkludering og sysselsetting vil ha grenseflater mot nesten alle de andre hovedutvalgenes ansvars – og arbeidsområder, som for eksempel:

- *Næring- og eierskapsutvalget* skal ivareta kommunens interesser innen næringspolitikk og eierskapsinteresser, og er blant annet hovedutvalg for samarbeid med næringsaktører, kompetansemiljø og virkemiddelapparat.
- *Oppvekstutvalget* skal ivareta kommunens interesser innen familiepolitikk, skolepolitikk, barnehagepolitikk, utdanningspolitikk. De er blant annet hovedutvalg for voksenopplæring.
- *Helseutvalget* skal ivareta kommunens interesser på helse- og velferdsområde, og er blant annet hovedutvalg for NAV-tjenester, flyktningetjenester, bo og helsetilbud for enslige mindreårige flyktninger.
- *Kulturutvalget* skal ivareta kommunens interesser på kulturområdet, og er blant annet hovedutvalg for idrett, frivillighet, tros- og livssynssamfunn, arrangementer, likestilling.
- *Organisasjonsutvalget* skal ivareta kommunens interesser innen arbeidsgiverpolitiske områder, og er blant annet hovedutvalg for nærværpolitikk og inkluderende arbeidsliv, heltidskultur og kommunens likestillingsarbeid som arbeidsgiver.

Da fellesnemndas vurdering av formannskapetets overordnede ansvar ble vedtatt, lå det til grunn at dette kun innebærer ansvar for de politiske spørsmålene, og at budsjettansvaret fortsatt skulle være i de hovedutvalgene som har ansvar for de berørte tjenestene.

Kommunedirektøren legger til grunn at det samme prinsippet for ansvar vil gjelde hovedutvalget for arbeid og inkludering, og at utvalget ikke får budsjettansvar.

Dermed vil det heller ikke være grunnlag for behov for bestemmelse om rollen som partssammensatt utvalg, slik det er i de andre hovedutvalgene. Kommunedirektøren har derfor ikke lagt inn en slik bestemmelse i dette reglementet.

Bystyret har vedtatt at dette skal være et hovedutvalg på lik linje med andre hovedutvalg. I ny kommunelov er tidligere benevnelse «faste utvalg» (også kalt hovedutvalg i praksis) nå tatt ut, og i stedet skal bare benevnelsen «utvalg» benyttes (se kommunelovens §5-1). Derfor er alle utvalgene i den vedtatte politiske strukturen for Kristiansand kun benevnt «utvalg». Benevnelsen «hovedutvalg» er brukt i noen reglementers §3 om arbeids- og ansvarsområder for å beskrive utvalgets funksjon som hovedansvarlig for et saksfelt, ofte med tilhørende budsjettansvar. «Hovedutvalg» benyttes i tillegg i daglig tale for å skille de ulike typene utvalg fra hverandre.

Kommunedirektøren antar at når bystyret ønsker et «hovedutvalg på linje med andre hovedutvalg», så betyr det at utvalget tegnes inn på organisasjonskartet på samme linje i den politiske strukturen som de øvrige hovedutvalgene.

Utvalget vi i praksis få saker forberedt fra ulike kommunaldirektører som utarbeider planer, strategier og større satsinger som har relevans for arbeid og inkludering. De sakene som krever saksforberedelse fra flere direktørområder fremmes fra kommunedirektøren eller fra direktør for samfunn og innovasjon. De fleste sakene vil antagelig først blir behandlet i et eller flere av de andre utvalgene før det kommer til arbeids- og inkluderingsutvalget. I tillegg vil mange av disse sakene også måtte behandles i formannskapet som overordnet organ.

Derfor foreslår ikke kommunedirektøren at benevnelse «hovedutvalg for» benyttes i reglementets § 3, men at det bare står «Utvalg for..» Dette for både å tydeliggjøre at budsjettansvaret ikke ligger i arbeids- og inkluderingsutvalget, og at det overordnede ansvaret fortsatt ligger i formannskapet.

4. Beslutningsmyndighet

Kommunedirektøren er usikker på hvilke sakstyper bystyret ønsker å delegere til arbeids- og inkluderingsutvalget, samt hvilke type saker som vil kunne avgjøres endelig i utvalget. De fleste sakene vil komme fram et av de andre utvalgene, og skal antagelig videre til formannskapet. Budsjettansvaret for tjenestene er lagt til andre hovedutvalg.

Kommunedirektøren foreslår likelydende bestemmelser i §3:

Arbeids –og inkluderingsutvalget innstiller til vedtak i saker som bystyret har delegert til utvalget.

Arbeids –og inkluderingsutvalget innstiller til formannskapet

Dersom bystyret har sakstyper som ønskes delegert til utvalget kan alternativ formulering være:

Arbeids –og inkluderingsutvalget treffer vedtak i saker som bystyret har delegert til utvalget.

Arbeids –og inkluderingsutvalget innstiller til bystyret i saker innenfor ansvarsområdene og som ikke avgjøres endelig i utvalget.

Da er blir det opp til bystyret å avklare hvilke sakstyper som eventuelt skal delegeres til arbeids –og inkluderingsutvalget.

5. Møtehyppighet

Bystyret vedtok følgende i sak om møtetider den 23. oktober (sak 28/19)

Hovedutvalgene avholder normalt inntil to møter i måneden. Det inkluderer temamøter og befaringer. Hvert hovedutvalg vurderer behov og lager plan for egen møtevirksomhet. Det innebærer månedlige møter, fortrinnsvis på dagtid

Kommunedirektøren legger til grunn at dette vedtaket også gjelder arbeids- og inkluderingsutvalget, og anbefaler da at utvalget har mest mulig lik møtetid som øvrige hovedutvalg, ved at møtene legges på ettermiddags/kveldstid enten på tirsdager eller onsdager. Samme møtedager kan åpne for at arbeids- og inkluderingsutvalget noen ganger kan ha felles møter med andre utvalg.

6. Godtgjøring

Reglement for godtgjøring og velferdsgoder gjelder alle politiske utvalg. Reglementets §7 sier at leder av hovedutvalgene skal ha 30% fast frikjøp (med unntak av by – og stedsutvikling, som skal ha 50%). Disse samme bestemmelsene står i forskrift for godtgjøring og velferdsgoder (§4).

Kommunedirektøren antar at arbeidsbyrden for leder av arbeids- og inkluderingsutvalget blir en del mindre enn de hovedutvalgene som har budsjettansvar, og vil anbefale en lavere frikjøpsprosent, for eksempel 20%.

I § 7 står det at medlem av hovedutvalg får 1,5% fast frikjøp, og §8 står det at medlemmer i tillegg skal ha 0,3% pr møte. Kommunedirektøren anbefaler at disse prosentsatsene for både frikjøp og møtegodtgjørelse også gjelder for medlemmer av arbeids – og inkluderingsutvalget.

Både reglement og forskrift for godtgjøring og velferdsgoder må oppdateres med de vedtakene bystyret gjør for arbeids –og inkluderingsutvalget. Kommunedirektøren har bedt kommuneadvokaten vurdere om forskriftene med dette må på ny høring, og har fått som svar at det dette er regulert i fvl. § 37 tredje og fjerde ledd. Det er i teorien en høy terskel for å unnlate forhåndsvarsling (høring). Aktuelle kriterier kan være «åpenbart unødvendig». Det nye punktet om godtgjøring for dette utvalget kommer fra politikerne selv gjennom bystyret, det var de politiske partiene som sist ble involvert i høringsrunden, det kom ingen innspill. Og det er politikerne som selv som skal avgjøre dette i bystyret. Formålet med høring anses med det tilstrekkelig ivaretatt. Derfor vurderes det som åpenbart unødvendig med noen høringsrunde på dette punktet. Det er tilstrekkelig med vedtak i bystyret.

Punkt 27/19: Reglement for delegering av myndighet i budsjettsaker og reglement for håndtering av overskudd og underskudd

Bilag

Vedtak byst, 18122019, Sak 118/19, Reglement for delegering av myndighet i budsjettsaker og reglement for håndtering av overskudd og underskudd

Delegering av myndighet i budsjettsaker

Håndtering av overskudd og underskudd

Dato 25. november 2019
Saksnr.: 2019000183-1
Saksbehandler Anne Lise Holand Aabø
Godkjent av Camilla Dunsæd

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
04.12.2019
18.12.2019

Reglement for delegering av myndighet i budsjettsaker og reglement for håndtering av overskudd og underskudd

Forslag til vedtak

1. Reglement for delegering av myndighet i budsjettsaker vedtas.
2. Reglement for håndtering av overskudd og underskudd vedtas.
3. Vedtak om delegering i budsjettsaker innarbeides henholdsvis i reglement for delegering av myndighet til kommunedirektør og reglement for hovedutvalgene.

Sammendrag

På bakgrunn av ny kommune fra 1.1.2020 er det behov for politisk behandling av to nye reglement:

- Reglement for delegering av myndighet i budsjettsaker
- Reglement for håndtering av overskudd og underskudd

Reglement for delegering av myndighet i budsjettsaker

Formålet med dette reglementet er å sikre at det er klart hvilken myndighet de enkelte politiske utvalg og kommunedirektør har i budsjettsaker.

Kommunedirektøren foreslår at kjøp og salg av eiendommer innenfor vedtatte budsjetttrammer og gjennomføring av strategiske eiendomskjøp kan gjøres av kommunedirektøren opp til 20 mill. kr og formannskapet opp til 40 mill. kr.

Hovedutvalgene får myndighet til å omdisponere investeringsmidler med inntil 1 mill. kr.

Kommunedirektøren får fullmakt til å overføre fra driftsbudsjettet med inntil 500 000 kr for å finansiere nye bevilgninger eventuelt justere vedtatte bevilgninger i investeringsbudsjettet.

Reglement for håndtering av overskudd og underskudd

Kommunedirektøren foreslår at enhetene kan beholde 85% av overskudd mot tidligere 90% i gamle Kristiansand.

Områdenes disposisjonsfond prisjusteres ikke.

Det skal foreligge plan for hvordan negative disposisjonsfond skal dekkes inn.

Vedlegg:

1. Reglement for delegering av myndighet i budsjettsaker
2. Reglement for håndtering av overskudd og underskudd

Punkt 28/19: Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2020-2023

Bilag

Birkelig læringscenter- Innspill til budsjettet for 2020

Utdanningsforb Innspill og anmerkninger til Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2020-2023

Innspill til Budsjettforhandlinger – Nye Kristiansand Kommune

Dato 24. november 2019
Saksnr.: 2019000178-1
Saksbehandler Randi Bentsen
Godkjent av Camilla Dunsæd

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
04.12.2019
18.12.2019

Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2020-2023

Forslag til vedtak

Forslag til vedtak – årsbudsjett 2020

1. Kommunedirektørens forslag til årsbudsjett for Kristiansand bykasse 2020 vedtas med endringer vedtatt av bystyret i møte 18. desember 2019.
2. Skatt til kommunen for inntektsåret 2020 utskrives med de til enhver tid gjeldende maksimalsatser vedtatt av Stortinget. Marginavsetning i skatteregnskapet skal være 10 %.
3. Eiendomsskatt:
I medhold av eiendomsskatteloven § 2 og § 3a) skrives det ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen. Det skrives også ut skatt på et særskilt skattegrunnlag som følge av at produksjonsutstyr og –installasjoner ikke skal medtas i takstgrunnlaget når de tidligere verk og bruk skal takseres og regnes som næringseiendom fra 2019.

2020 er første år i overgangsperioden fram mot et nytt enhetlig opplegg for takst og skatt skal være etablert i hele den sammenslåtte kommunen.

Gamle Kristiansand:

Skattesats for bolig- og fritidseiendom senkes fra 5,7 ‰ i 2019 til 5 ‰ i 2020. Skattesatsen for næringseiendom fastsettes til 5,7 ‰.

Songdalen:

Skattesats for bolig- og fritidseiendom fastsettes til 3 ‰. På næringsseiendom fastsettes 4 ‰. Bunnfradraget fjernes. Det innføres 30 % reduksjonsfaktor på bolig- og fritidseiendom.

Søgne:

Skattesats for bolig- og fritidseiendom fastsettes til 2 ‰. På næringsseiendom foreslås skattesats økt fra 2 ‰ til 3 ‰. Bunnfradraget fjernes. Det innføres 30 % reduksjonsfaktor på bolig- og fritidseiendom.

Eiendomsskatten og eiendomsavgiftene skrives ut på 4 like terminer i 2020 med forfall 20. mars, 2. mai, 5. august og 1. november.

Alle tre kommuner gir fritak for eiendomsskatt etter eiendomsskattelovens § 7a, som i hovedsak gjelder ideelle lag, foreninger og stiftelser. Det anbefales at fritaket videreføres etter samme prinsipp som for 2019.

I henhold til eiendomsskattelovens § 7b kan det gis helt eller delvis fritak for bygninger med historisk verdi. Ingen eiendommer gis slikt fritak i 2019. I omtakseringsprosjektet som skal gi nytt takstgrunnlag fra 2021 vil det bli utarbeidet liste over eiendommer som kan gis slikt fritak. Det anbefales at bystyret tar stilling til innføring av fritak etter E skl. § 7b ved neste års behandling av fritakssaker.

4. Rammen for opptak av lån settes til 1.240 mill. kr i 2020 hvorav 140 mill. kr er Startlån i Husbanken. Kommunedirektøren delegeres fullmakt til å godta rentebetingelsene, avdragstid og øvrige betingelser for nye lån, samt undertegne lånedokumentene. Avdragstiden tilpasses bestemmelsene i kommunelovens § 14-18 og avdragsbeløp fastsettes i budsjettet. Avdrag på Startlån i Husbanklån skal følge Husbankens regler for nedbetaling av lån. Øvre grense for kassekredittlån settes til 100 mill. kr.
5. Kommunale eiendomsavgifter og salgs- og leieinntekter fastsettes i henhold til kommunedirektørens innstilling.
6. Hovedutvalgene gis fullmakt til å vedta økninger i andre gebyrer og priser på varer og tjenester med inntil 3,1 prosent samlet sett.
7. Festeavgiften på gravsteder endres i 2020 til 5 700 kr for 10 år for dobbel dybde og 2 850 kr for ti år for enkel dybde.
8. Kommunedirektøren får fullmakt til å foreta fordeling av lønns- og prisjusteringer.
9. Kommunedirektøren får myndighet til å foreta eventuelle tekniske budsjettendringer mellom kommunalsjefområder innenfor hovedområde dersom det oppdages feilbudsjettering:

Forslag til vedtak – økonomiplan 2020-2023

1. Kommunedirektørens forslag til økonomiplan for perioden 2020-2023 vedtas med endringer vedtatt av bystyret i møte 18. desember 2019.
2. Bystyret vedtar følgende finansielle måltall og handlingsregler for økonomistyring:
  - a. Kommunens korrigerede netto driftsresultat bør være på 2 % av driftsinntektene.
  - b. Det sentrale disposisjonsfondet bør utgjøre 2 % av sum driftsinntekter.
  - c. Det settes et tak på netto lånegjeld på 8,5 milliarder kroner for 2023.
  - d. Energiverksfondet prisjusteres hvert år fra år 2023.
  - e. Avkastingen på Energiverksfondet ut over nivå som fastsettes i finansreglementet, avsettes som buffer inntil det er opparbeidet en buffer på 10 prosent av fondets størrelse.
  - f. For å unngå svekkelse av likviditeten avsettes netto premieavvik hvert år til fond for inndekning av premieavvik.
  - g. Anvendelse av utbytte fra aksjeselskapene vedtas etter at generalforsamlingene har behandlet styrets anbefaling. Unntaket er Agder Energi AS der det legges til grunn et forsiktig anslag på utbytte som anvendes til å finansiere driftsutgifter i kommunen. Handlingsregelen gjelder fra 2023.
3. Enkelt saker med økonomiske konsekvenser som tas opp i løpet av året, skal som hovedregel henvises til behandling i økonomiplanen.

Vedlegg:

- Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2020-2023 inkludert oversikt over tilskuddsposter dokument utdelt i bystyret 31. oktober 2019
- 19/15819-2 - Utkast til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeid i Kristiansand kommune for 2020

Elektronisk vedlegg:

- Nettside for økonomiplanen med tilleggsinformasjon og vedlegg www.kristiansand.kommune.no/budsjett.
- Betalingssatser for 2020
- Oversikt over tilskuddsposter i 2020
- Barnehagebehovsplan 2020-2030

1. Hovedlinjer

Økonomiplanene i Songdalen, Søgne og Kristiansand er i hovedsak fulgt opp i økonomiplanen 2020-2023 for Kristiansand. Vedtatte økonomiplaner var basert på å bruke 158 mill. kr fra disposisjonsfond på grunn av ubalanse mellom inntekter og utgifter.

I forslag til økonomiplan er det økonomiske opplegget imidlertid enda svakere. Dette skyldes blant annet lavere inntekt fra eiendomsskatt, økt behov for omsorgstjenester og økte utgifter til særskilte tiltak for barnehagebarn. Bemanningsnormen for barnehagetjenester, lavere integreringstilskudd og økte demografiutgifter til omsorg, barnehage og grunnskole bidrar også til å svekke resultatet i perioden. Fellesnemnda og de tre kommunestyrene har vedtatt nye tiltak som må finansieres i økonomiplanen.

Rammene fra staten er lavere enn lagt til grunn tidligere. For å balansere driftsbudsjettet i perioden er det disponert 276,5 mill. kr fra det sentrale disposisjonsfondet.

Økonomiplanen er preget av en krevende sammenslåingsprosess og behovet for konsolidering. Det er likevel funnet rom for økte rammer innenfor omsorgstjenestene. Det er etablert et nytt område, samfunn og innovasjon, for å møte utfordringene fremover. Det er i tillegg omdisponert midler til økt satsing på innbyggerdialog og virksomhetsstyring.

Det er et meget høyt investeringsnivå i perioden (4,3 mrd. kr). Innen helse og mestring (inkludert bolig) er det samlet sett investeringer på 542 mill. kr. Den største investeringen er 64 omsorgsboliger på Tangvall. Det er videre avsatt 60 mill. kr til nytt sykehjem som er planlagt realisert etter økonomiplanperioden. Det realiseres 42 omsorgsboliger på Strømme og 18 boliger for personer med utviklingshemming og store hjelpebehov. I tillegg planlegges det å realisere 10 robuste utleieboliger i perioden samt sonekontor og dagsenter på Strømme og Nodeland.

Det er en satsing på opprustning av eksisterende skoler og nye skolebygg. Dette er de neste fire årene beregnet å koste 1,3 mrd. kr og gjelder bygging av ny skole på Kringsjø med flerbrukshall, Mosby oppvekstsenter, ny Wilds Minne skole, ny ungdomsskole med flerbrukshall på Tangvall og utvidelse av Vågsbygd skole. Selv om kommunen har satset på rehabilitering av bygningsmassen er det fortsatt et betydelig etterslep på vedlikehold. Ferdigstilling av ny skole i Songdalen (Vollan) foreslås utsatt i to år dvs. til 2024.

De største investeringene innen kultur og innbyggerdialog er bygging av kulturskolen på Odderøya til 338,6 mill. kr, samt bygging av nye idrettshaller på Tangvall og på Kringsjø i tilknytning til bygging av nye skoler.

Det investeres 1,37 mrd. kr innen vann- og avløpsområdet.

Kommunens lånegjeld er høy og øker fram til 2023 som følge av et meget høyt investeringsnivå. I 2023 forventes netto lånegjeld å være på 8,43 mrd. kr.

Det økonomiske opplegget er stramt, og det er forutsatt innsparingskrav i områdene. Økt press på omsorgstjenesten og grunnskole som følge av endret demografi, kompenseres ikke fullt ut i perioden. Behovet for effektivisering og nye måter å jobbe på vil dermed øke.

Samlet sett er det innarbeidet et innsparingskrav på 83 mill. kr sammenlignet med 2019, som bidrar til at det i siste år i planperioden er balanse mellom inntekter og utgifter.

I kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2020-2023 er det lagt opp til følgende korrigert netto driftsresultat:

I mill. kr.	2020	2021	2022	2023	Sum
Korrigert netto driftsresultat*	-154,7	-97,3	-36,0	35,6	-252,3

*Korrigert for netto premieavvik og bruk/avsetning bundne fond.

2. Visjoner og mål

Økonomiplanen er basert på fellesnemndas vedtatte visjon og mål i «Overordnet politisk styringsdokument for etableringen av nye Kristiansand». FNs bærekraftsmål skal ligge til grunn for utviklingen av Kristiansand kommune.

Visjon: Kristiansand kommune skal bli Norges beste kommune. Kristiansand skal være en kommune som innbyggere, ansatte, folkevalgte og næringsliv er stolte av å jobbe, virke og bo i. Fellesnemnda har vedtatt følgende fire hovedmål som Kristiansand skal være:

- En kvalitetsbevisst og inkluderende kommune
- En attraktiv og utadvendt kommune
- En nasjonalt ledende og internasjonalt orientert kommune
- En veldrevet og utviklingsorientert kommune

Kjennetegnene ved Kristiansand kommune som organisasjon er at den skal være «På». Det handler om at ansatte i kommunen spiller på lag, at kommunen har organisasjonen på stell og at alle områdene er på hugget.

Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel er begynt og økonomiplanen for 2021-2024 vil bli basert på satsingsområdene i denne kommuneplanen.

3. Klimabudsjett

Stortinget har som en følge av Parisavtalen vedtatt klimaloven som trådte i kraft 1. januar 2018. Loven er forpliktende på nasjonalt nivå og setter som mål at klimagassutslippene skal reduseres med minst 40 % innen 2030 og med 80 til 90 % innen 2050.

Kristiansand kommune har utarbeidet et klimabudsjett som viser en oversikt over totalt utslipp i kommunen, identifisering av tiltak for utslippsreduksjon, finansiering og effekt av tiltakene. Klimabudsjettet vil hjelpe til å gjennomføre målene som er satt. Kommunedirektøren gjør oppmerksom på at dette arbeidet er under utvikling og vil bli fulgt opp i de årlige miljø- og klimameldingene.

4. Finansielle måltall og handlingsregler for økonomistyring

Kristiansand kommune har deltatt i prosjekt «Finansielle måltall og handlingsregler for økonomistyring i storbykommunene» med Storbyforskningsprogrammet. Kommunedirektøren vil fremme en egen sak vedrørende finansielle måltall og handlingsregler for økonomistyring våren 2020. Økonomiplanen baseres på noen måltall og handlingsregler som oppdateres i saken som fremmes neste år.

5. Kritiske forhold

Økonomiske rammebetingelser fra staten

Kommunenes rammebetingelser har vært bra de siste årene. Skatteveksten i 2016-2018 ble vesentlig høyere enn Finansdepartementets anslag og gav gode driftsresultater for kommunene og muligheten til å bygge opp reserver. Skatteveksten innværende år forventes også bli vesentlig høyere enn lagt til grunn i statsbudsjettet.

Kristiansand forventes å ha over 300 mill. kr på sentralt disposisjonsfond ved utgangen av året. Dette er om lag 130 mill. kr mer enn foreslått målsetting. Det er imidlertid allerede i 2020 lagt opp til å bruke om lag halve disposisjonsfondet for å finansiere ubalansen i driften.

Regjeringen signaliserer strammere kommuneopplegg i årene fremover. Dette fremgår av Perspektivmeldingen som ble lagt frem 2017, og signaler i forbindelse med statsbudsjettet. Det er sannsynlig at staten på noe sikt vil legge til grunn et årlig innsparingskrav for kommunesektoren slik de har gjennomført for deler av statlig virksomhet. Forventet lavere inntektsramme kombinert med klare føringer på bruken, er en stor utfordring for kommunene.

Det er samlet sett lagt til grunn en realvekst i frie inntekter (skatt og rammetilskudd) på om lag 1 prosent fra 2019 til 2020. Veksten de påfølgende årene er på 1,3 prosent årlig.

Realveksten i 2020 dekker ikke demografikostnadene for Kristiansand. I tillegg legger staten føringer på bruken av frie inntekter. Sammen med endring i finansieringsordningen for ressurskrevende ordninger og statliggjøring av kernerfunksjonen fører dette til at den økonomiske handlefriheten reduseres med 15 mill. kr fra 2019 til 2020.

Inntektsanslagene for 2021 til 2023 er usikre på bakgrunn av at staten kun budsjetterer for ett år av gangen. Kommunedirektøren har lagt til grunn at veksten i de frie inntektene dekker økte demografikostnader. Det forutsettes at staten ikke legger sterke føringer på bruken av veksten i frie inntekter og at tilskuddsordningen til særlig ressurskrevende brukere ikke svekkes ytterligere i perioden. Det er stor usikkerhet knyttet til disse forutsetningene.

Skattevekst

Det vil alltid være usikkerhet knyttet til skatteanslaget. I forutsetningene for skatteanslaget for 2020, legges prognosemodellen fra KS til grunn. Det er videre lagt til grunn egne beregninger for utviklingen i folketallet. Skatteanslaget i 2020 innebærer at Kristiansand vil ligge på 88,7 % av landssnittet pr. innbygger.

I statsbudsjettet forutsettes det at kommunene får en skattevekst på 2,1 % i 2020 fra det forhøyede anslaget for 2019. Dette nivået er videreført i perioden til tross for at erfaringene fra de senere år tilsier at skatteanslaget burde bli satt lavere enn veksten i landsgjennomsnittet pr. innbygger. Dersom nivået skulle falle ytterligere, har det imidlertid ikke så store økonomiske konsekvenser, da inntektsutjevningen dekker om lag 95 % når skatt pr. innbygger er under 90 %.

Eiendomsskatt

Regjeringen foreslår endringer i lov om eiendomsskatt som innebærer lavere eiendomsskatt enn lagt til grunn i vedtatte økonomiplaner. For 2020 utgjør mindreinntekten om lag 50 mill. kr. Kommunedirektøren foreslår at mindreinntektene i 2020 og 2021 tas igjen i 2022 og 2023 ved å øke promillesatsen noe disse to årene. Promillesatsen vil likevel ligge under foreslått maksimalsats på 4 promille.

Rentenivå og lånegjeld

Styringsrenten er p.t. på 1,5 prosent. Rentenivået er noe høyere enn da forrige økonomiplaner ble lagt fram. Gjennomsnittlig rente er i 2020 budsjettert med ca. 2,4 prosent stigende til ca. 2,5 prosent i 2023.

Med en netto lånegjeld (brutto lånegjeld ekskl. lån til avgiftsfinansiert virksomhet og formidlingslån) på om lag 8,2 mrd. kr i 2020, er Kristiansand kommune sårbar for endringer i rentemarkedet.

Fra 2020 vil ny kommunelov kreve at avdrag økes. I økonomiplanen er nedbetalingen av lånegjelden tilpasset de nye kravene til minimumsavdrag.

Avkastning

Det er lagt til grunn årlig nominell avkastning på 4 prosent fra Energiverksfondet.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Nominell avkastning i %	2,2	6,4	8,1	6,6	3,9	5,0	7,1	-0,5	8,6

*Resultat 3. kvartal 2019

Bystyret har vedtatt en handlingsregel der avkastningen ut over 4 prosent nominelt avsettes til et bufferfond for å håndtere år med lavere avkastning. Ved inngangen til 2019 var fondet på 52,9 mill. kr.

Ubalanse i driften inneværende år

I inneværende år er det høyt press på tjenestene. Det er budsjettutfordringer for flere tjenester for eksempel omsorgstjenester, sosialtjenester og særskilte tiltak for barnehagebarn. Skolene har i de siste årene styrt innenfor budsjetttrammene, men inneværende år melder de fleste skolene om forventet underskudd.

•

Økende press som følge av befolkningsøkning og endring

Det vil bli et økende press på omsorgstjenesten som følge av befolkningsøkningen i eldre aldersgrupper og nye brukergrupper. Det vil også bli økende press på skole i økonomiplanperioden som følge av økningen i antall skolebarn.

Redusert mottak av flyktninger fra 2019 og fremover

Redusert mottak av flyktninger medfører overtallighet og det tar tid å tilpasse driften til et lavere inntektsnivå. Det er utfordrende å få det høye antall flyktninger som ankom i 2015-2017 ut i arbeid.

Innsparingskrav

Det var allerede i vedtatte økonomiplaner innarbeidet innsparingskrav på over 60 mill. kr fra 2019 til 2023.

I slutfasen av arbeidet med økonomiplanen la kommunedirektøren inn økt innsparingskrav på 10 mill. kr fra og med 2020 og ytterligere 10 mill. kr fra og med 2023 for å balanse i driften i 2023. Dette er krevende å få til, men det bør være mulig uten for store konsekvenser for brukerne.

Vedlikeholdsetterslep

Det er et betydelig vedlikeholdsetterslep for eiendomsmassen i Kristiansand kommune. I tillegg er det løpende vedlikeholdsbudsjettet for lavt til at bygningsmassens verdi opprettholdes. For å redusere vedlikeholdsetterslepet er det innarbeidet betydelige beløp til rehabilitering av bygninger (hovedsakelig skoler). Det ordinære vedlikeholdsbudsjettet er økt noe. De siste årene er det tilført økte midler til ekstraordinært vedlikehold finansiert med utbytte fra kommunens eierposisjoner i aksjeselskaper og gjennom tiltakspakken fra staten i 2016 og 2017. Dette har bedret situasjonen noe, men det vil fortsatt være et betydelig etterslep samlet sett for kommunen.

Vinterdrift

Budsjettet for vinterdrift i 2020 antas å være tilstrekkelig til å håndtere en normalvinter basert på erfaringen de siste 10 årene. Det er stor usikkerhet knyttet til anslaget og enkelte år har det samlet sett for de tre kommunene vært overskridelser på over 15 mill. kr.

Pensjonsutgifter

Det er svært vanskelig å forutsi fremtidige pensjonsutgifter og hva som skal føres som premieavvik (forskjell mellom pensjonsutgift og netto pensjonskostnad). Dette området er uforutsigbart og skaper utfordringer i økonomistyringen.

Arbeidet med å etablere ny kommune

Arbeidet med å etablere ny kommune vil prege organisasjonen de neste årene. Det er en stor fusjonsprosess og det tar tid å komme i normal drift. Selv om arbeidet med å etablere ny kommune håndteres bra, vil alltid denne type endringer medføre risiko for ordinær drift som det er viktig å håndtere. I en overgangsfase vil det bety økte kostnader, men på sikt vil det gi muligheter for effektivisering av driften.

6. Oppsummering

Økonomiplanene i Songdalen, Søgne og Kristiansand er i hovedsak fulgt opp i økonomiplanen 2020-2023 for Kristiansand. Vedtatte økonomiplaner var basert på å bruke 158 mill. kr fra disposisjonsfond.

Kommunedirektøren presenterer et økonomisk opplegg for 2020-2023 som er enda svakere og baserer seg på bruk av 276,5 mill. kr av det sentrale disposisjonsfondet. Basert på noe optimistiske inntektsforutsetninger, og forutsatt realisering av vedtatt innsparingskrav, er det balanse mellom driftsutgifter og driftsinntekter fra og med 2023.

Det er innarbeidet innsparingskrav i områdene som forutsatt i vedtatte økonomiplaner. Bystyret i Kristiansand vedtok et innsparingskrav på 5 mill. kr i 2020 stigende til 20 mill. kr i 2022 begrunnet med effekter av kommuneslåingen. Innsparingskravet er fordelt på områdene. Statsbudsjettet gav en svekket handlefrihet på om lag 15 mill. kr. Kommunedirektøren har derfor innarbeidet et foreløpig uspesifisert innsparingskrav på 10 mill. kr årlig fra 2020 og ytterligere 10 mill. kr fra 2023. Innsparingskravet vil bli fordelt på områdene før formannskapet behandler økonomiplanen 4. desember.

Ny bemanningsnorm i barnehagene har en netto kostnad på 37 mill. kr for kommunen ved full virkning i 2021. Dette, sammen med det høye investeringsnivået, medfører en betydelig belastning for driften. Økt press på omsorgstjenesten og grunnskole som følge av endret demografi kompenseres ikke fullt ut i perioden. Presset på tjenestene vil dermed øke.

Netto lånegjeld er under taket på 8,5 milliarder kr i hele perioden og er på 8,433 milliarder kr i 2023, noe som bare er 67 mill. kr under taket.

Det er tilført økte ressurser til omsorgstjenesten i kommunedirektørens forslag, men utfordringene blir vesentlig større etter økonomiplanperioden. Ved rulleringen av økonomiplanen bør det i enda sterkere grad vurderes frigjøring av midler til omsorgstjenestene. Dersom ikke inntektsrammene blir høyere enn forutsatt betyr det omfordeling fra andre tjenester både i form av ytterligere innsparinger i driften og lavere investeringsnivå.

7. Videre behandling

Kommunedirektøren kommer i utgangspunktet ikke til å legge fram en tilleggsinnstilling til formannskapetets behandling av økonomiplanen 2020-2023 (siden Stortingsbehandlingen ventelig ikke vil gi endringer siden det er flertallsregjering). Det kan likevel bli nødvendig å fremme noen tilleggsforslag i forkant av formannskapetets behandling av økonomiplanen blant annet fordeling av innsparingskrav på områdene.

Det vil i tillegg bli gitt oppdatert informasjon vedrørende forventet resultat for 2019 for de tre kommunene.

Punkt 29/19: Kommunedirektørens forslag til justeringer av økonomiplan 2020-2023

Bilag

Vedtak byst, 18122019, Sak 124/19, Kommunedirektørens forslag til justeringer av økonomiplan 2020-2023

Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2020-2023

Utdanningsforb Innspill og anmerkninger til Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2020-2023

Birkelig læringscenter- Innspill til budsjettet for 2020

Innspill til Budsjettforhandlinger – Nye Kristiansand Kommune

Handlingsplan Kognitiv Funksjonsnedsettelse - rulling_

Saksprotokoll , 12122019, Sak 4-19, Budsjett for kontrollarbeidet 2020 - Kristiansand.pdf

Saksutskrift sak 4-19.pdf

Budsjett 2020 - Kristiansand kommune.pdf

Forslag betalingssetter 2020 Ingeniørvesenet 12.12

Mindre justering av satser for vann og avløpsgebyrer i økonomiplan for 2020

Dato 2. desember 2019
Saksnr.: 2019000178-2
Saksbehandler Randi Bentsen
Godkjent av Camilla Dunsæd

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
04.12.2019
18.12.2019

Kommunedirektørens forslag til justeringer av økonomiplan 2020-2023

Kommunedirektøren presenterte innstilling til økonomiplan 2020-2023 og årsbudsjett 2020 i bystyret 30. oktober 2019. Det var da noen uavklarte saker som kommunedirektøren nå ønsker å ta opp i en tilleggsinnstilling.

Kommunedirektøren la inn et ikke fordelt innsparingskrav på 10 mill. kr i 2020 til 2022 og 20 mill. kr fra og med 2023 i økonomiplan 2020-2023. Forslag på fordeling av innsparingskravet er sendt ut pr. mail 25. november 2019, men blir også presisert i denne saken.

Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2020-2023, inkludert endringer i tilleggsinnstillingen, har et korrigert netto driftsresultat på minus 250,8 mill. kr samlet sett i perioden. Det er en forbedring på 1,479 mill. kr i forhold til kommunedirektørens opprinnelige forslag.

Det brukes totalt 275 mill. kr fra sentralt disposisjonsfond i perioden.

Forslag til vedtak

Forslag til vedtak – årsbudsjett 2020

1. Kommunedirektørens forslag til årsbudsjett for Kristiansand bykasse 2020 vedtas med justeringer datert 02.12.2019 og med endringer vedtatt av bystyret i møte 18. desember 2019.
2. Skatt til kommunen for inntektsåret 2020 utskrives med de til enhver tid gjeldende maksimalsatser vedtatt av Stortinget. Marginavsetning i skatteregnskapet skal være 10 %.
3. Eiendomsskatt:
I medhold av eiendomsskatteloven § 2 og § 3a) skrives det ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen. Det skrives også ut skatt på et særskilt skattegrunnlag som følge av at produksjonsutstyr og –installasjoner ikke skal medtas i takstgrunnlaget når de tidligere verk og bruk skal takseres og regnes som næringseiendom fra 2019.

2020 er første år i overgangsperioden fram mot et nytt enhetlig opplegg for takst og skatt skal være etablert i hele den sammenslåtte kommunen.

Gamle Kristiansand:

Skattesats for bolig- og fritidseiendom senkes fra 5,7 ‰ i 2019 til 5 ‰ i 2020.

Skattesatsen for næringseiendom fastsettes til 5,7 ‰.

Songdalen:

Skattesats for bolig- og fritidseiendom fastsettes til 3 ‰. På næringseiendom fastsettes 4 ‰. Bunnfradraget fjernes. Det innføres 30 % reduksjonsfaktor på bolig- og fritidseiendom.

Søgne:

Skattesats for bolig- og fritidseiendom fastsettes til 2 ‰. På næringseiendom foreslås skattesats økt fra 2 ‰ til 3 ‰. Bunnfradraget fjernes. Det innføres 30 % reduksjonsfaktor på bolig- og fritidseiendom.

Eiendomsskatten og eiendomsavgiftene skrives ut på 4 like terminer i 2020 med forfall 20. mars, 2. mai, 5. august og 1. november.

Alle tre kommuner gir fritak for eiendomsskatt etter eiendomsskattelovens § 7a, som i hovedsak gjelder ideelle lag, foreninger og stiftelser. Det anbefales at fritaket videreføres etter samme prinsipp som for 2019.

I henhold til eiendomsskattelovens § 7b kan det gis helt eller delvis fritak for bygninger med historisk verdi. Ingen eiendommer gis slikt fritak i 2019. I omtakseringsprosjektet som skal gi nytt takstgrunnlag fra 2021 vil det bli utarbeidet liste over eiendommer som kan gis slikt fritak. Det anbefales at bystyret tar stilling til innføring av fritak etter Eskl. § 7b ved neste års behandling av fritakssaker.

4. Rammen for opptak av lån settes til 1.240 mill. kr i 2020 hvorav 140 mill. kr er Startlån i Husbanken. Kommunedirektøren delegeres fullmakt til å godta rentebetingelsene, avdragstid og øvrige betingelser for nye lån, samt undertegne lånedokumentene. Avdragstiden tilpasses bestemmelsene i kommunelovens § 14-18 og avdragsbeløp fastsettes i budsjettet. Avdrag på Startlån i Husbanklån skal følge Husbankens regler for nedbetaling av lån. Øvre grense for kassekredittlån settes til 100 mill. kr.
5. Kommunale eiendomsavgifter og salgs- og leieinntekter fastsettes i henhold til kommunedirektørens innstilling.
6. Hovedutvalgene gis fullmakt til å vedta økninger i andre gebyrer og priser på varer og tjenester med inntil 3,1 prosent samlet sett.
7. Festeavgiften på gravsteder endres i 2020 til 5 700 kr for 10 år for dobbel dybde og 2 850 kr for ti år for enkel dybde.
8. Kommunedirektøren får fullmakt til å foreta fordeling av lønns- og prisjusteringer.
9. Kommunedirektøren får myndighet til å foreta eventuelle tekniske budsjettendringer mellom kommunalsjefområder innenfor hovedområde dersom det oppdages feilbudsjettering.

Forslag til vedtak – økonomiplan 2020-2023

1. Kommunedirektørens forslag til økonomiplan for perioden 2020-2023 vedtas med justeringer datert 02.12.2019 og med endringer vedtatt av bystyret i møte 18. desember 2019.
2. Bystyret vedtar følgende finansielle måltall og handlingsregler for økonomistyring:
  - a. Kommunens korrigerende netto driftsresultat bør være på 2 % av driftsinntektene.
  - b. Det sentrale disposisjonsfondet bør utgjøre 2 % av sum driftsinntekter.
  - c. Det settes et tak på netto lånegjeld på 8,5 milliarder kroner for 2023.
  - d. Energiverksfondet prisjusteres hvert år fra år 2023.
  - e. Avkastingen på Energiverksfondet ut over nivå som fastsettes i finansreglementet, avsettes som buffer inntil det er opparbeidet en buffer på 10 prosent av fondets størrelse.
  - f. For å unngå svekkelse av likviditeten avsettes netto premieavvik hvert år til fond for inndekning av premieavvik.
  - g. Anvendelse av utbytte fra aksjeselskapene vedtas etter at generalforsamlingene har behandlet styrets anbefaling. Unntaket er Agder Energi AS der det legges til grunn et forsiktig anslag på utbytte som anvendes til å finansiere driftsutgifter i kommunen. Handlingsregelen gjelder fra 2023.
3. Enkelt saker med økonomiske konsekvenser som tas opp i løpet av året, skal som hovedregel henvises til behandling i økonomiplanen.

Camilla Dunsæd
Kommunedirektør

Terje Fjellvang
Økonomidirektør

1. Innledning

Kommunedirektøren foreslår enkelte justeringer av det tidligere framlagte forslag til økonomiplan for 2020-2023. Justeringene skyldes i hovedsak saker som ikke var avklart til bystyremøtet 30.oktober 2019.

2. Forventet resultat 2019

Det nærmer seg slutten på året og kommunedirektøren ønsker å informere om eventuelle endringer i økonomisk prognose pr. 31.12.2019 i forhold til 2. tertialrapport 2019:

Songdalen kommune

Det er ikke meldt om endringer i forhold til 2. tertialrapport 2019. Netto korrigert driftsresultat på 5 mill. kr (resultat korrigert for netto premieavvik og bruk av/avsetning til bunde fond).

Søgne kommune

Det er ikke meldt om endringer i forhold til 2. tertialrapport 2019. Netto korrigert driftsresultat på – 10 mill. kr (resultat korrigert for netto premieavvik og bruk av/avsetning til bunde fond).

Kristiansand kommune

I 2. tertialrapport ble korrigert netto driftsresultat anslått til 61,6 mill. kr (43,1 mill. kr+18,45 mill. kr). Ny prognose nå viser et resultat på om lag 50,7 mill. kr. Dette er en forverring på 10,9 mill. kr i forhold til 2. tertialrapport 2019 og skyldes forverring i sektorprognosene.

Total ny prognose for sektorene:

Sektor	Reelt mer/mindre forbruk i 2019	Planlagt bruk av fond i 2019	Mer/mindre forbruk før bruk av fond i 2019	
1	Økonomisektoren	1,3	0,0	1,3
2 og 7	Oppvekstsektoren	-30,1	-4,9	-35,0
3	Helse- og sosialsektoren	6,3	-2,7	3,6
4	Kultursektoren	1,2	-1,1	0,1
5.1	Teknisk sektor	1,1	-8,7	-7,6
5.2	Kristiansand Eiendom	-2,5	-9,6	-12,1
6	Organisasjonssektoren	6,8	-1,0	5,8
Sum prognostisert merforbruk:		-15,9	-28,0	-43,9

Oppvekst har en forverring i prognosen på 10 mill. kr i forhold til det som ble meldt i 2. tertialrapport 2019. Dette skyldes økt merforbruk på grunnskolene og voksenopplæringen, økt merforbruk på kommunale barnehager, samt mindreforbruk på barneverntjenesten.

Helse og sosialsektoren har en forverring i prognosen på 3 mill. kr i forhold til det som ble meldt i 2. tertialrapport. Dette skyldes at det har vært økt aktivitet innenfor bolig tjenesten for rus - og psykisk helse og hjemmesykepleie. I tillegg er det flere deltakere på kvalifiseringsordningen og flere som står lenger i introduksjonsordningen. Prognosen tar også høyde for at omstillingsmidler ikke blir benyttet i perioden, men blir overført til neste år.

Kristiansand eiendom melder om et merforbruk på 2,5 mill. kr som skyldes for lave kostnadsanslag på FDV systemet.

Organisasjonssektoren melder om et økt forventet overskudd med 3,7 mill. kr til totalt 6,8 mill. kr ved årsslutt. Endringen i forhold til 2. tertialrapport 2019 skyldes forskyvning av utgifter fra 2019 til 2020 vedrørende avlevering av to fjernarkiv til IKAVA, lite vikarutgifter ved vakante stillinger og økte inntekter på arrangementer.

Prognosen på det sentrale disposisjonsfondet er pr. 31.12.2019 på om lag 300 mill. kr.

3. Forslag til driftsendringer av økonomiplanen 2020-2023

3.1 Fordeling av innsparingskrav

I kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2020-23 er det innarbeidet et uspesifiserte innsparingskrav på 10 mill. kr årlig i 2020 og ytterligere 10 mill. kr fra 2023. Det skyldes at statsbudsjettet var strammere enn forventet, og at det ikke var tid til å fordele kravet på områdene.

Det er allerede innarbeidet betydelige innsparingskrav i perioden. Bystyret i Kristiansand vedtok i handlingsprogrammet 2019-2022 et uspesifiserte innsparingskravet knyttet til kommunesammenslåingen som kommunedirektøren i hovedsak har fordelt på organisasjon, økonomi og by- og stedsutvikling siden de i større grad kan ta ut stordriftsfordeler enn tjenesteområdene.

Kommunedirektøren foreslår at det meste av dette innsparingskravet fordeles på tjenesteområdene. Fordelingen er skjønnsmessig, men det er lagt vekt på allerede fordelt innsparingskrav, og rapporten fra Agenda Kaupang som synligjør et potensial for flere av tjenestene. Det er ikke til å unngå at et ytterligere innsparingskrav vil gå noe ut over tjenestetilbudet eventuelt at nye tiltak reverseres.

Det foreslås følgende fordeling:

Tall i 1000 kr i 2020 kr	2020	2021	2022	2023
Organisasjon	-500	-500	-500	-1 000
Økonomi	-500	-500	-500	-1 000
Samfunn og innovasjon	0	0	0	0
Oppvekst	-3 000	-3 000	-3 000	-6 000
Helse og mestring	-3 000	-3 000	-3 000	-6 000
Kultur og innbyggerdialog	-1 500	-1 500	-1 500	-3 000
By- og stedsutvikling	-1 500	-1 500	-1 500	-3 000
Sum	-10 000	-10 000	-10 000	-20 000

Dette innsparingskravet er ikke nok til å sikre balanse mellom inntekter og utgifter i perioden før i 2023.

I løpet av våren 2020 og senest i 1. tertialrapport vil det ble lagt frem konkrete forslag til innsparinger for hovedutvalgene.

3.2 Reforhandling av leieavtalen med IK Start

Det heleide aksjeselskapet Sørlandshallen Eiendom AS (SEAS) har en leieavtale med IK Start for Sparebanken Sør Arena. Det har vært forhandlinger med IK Start, men de foreløpig ikke ført frem.

Kommunedirektøren arbeidet med en forslag til løsning som innebærer:

- Renten på lånet til SEAS reduseres til tilsvarende innlånsrenten for kommunen. Avdragstiden øke noe. Dette gir SEAS muligheten til å redusere leien til IK Start med 1,2 mill. kr.
- Arealet som IK Start leier reduseres noe som kan gi lavere leie og fellesutgifter for klubben. Dette gir økt risiko for SEAS siden det p.t. står er ledige lokaler i bygget.

- Idrettsetaten overtar ansvaret for en større del av anlegget dvs. de som defineres som breddedelen. Det tas utgangspunkt i at idrettsetaten klarer å finansiere driften innenfor beløpet som kommunen har betalt IK Start for å drifte breddeanlegget.

Den økonomiske situasjonen for IK Start er krevende, og det er en økonomisk risiko for kommunen som eier av anlegget. Kommunedirektøren mener de nevnte tiltakene gir et godt utgangspunkt for IK Starts videre toppfotballsatsing og bidrar til at IK Start og Vipere Kristiansand får likere rammebetingelser enn tidligere (jfr. Strategi for toppidrett).

Kommunedirektøren vil komme tilbake med en grundigere gjennomgang av saken, men det er viktig i denne omgang å gi SEAS økonomisk handlingsrom i videre forhandlinger med IK Start.

3.3 Organisasjon

Pensjonskostnader lærlinger

Det er nylig inngått en sentral særavtale v/KS som gjelder pensjonskostnader til lærlinger. Det ser ut til at kommunens kostnader totalt til lærlingeordningen vil kunne øke betydelig. Foreløpige anslag tyder på en merkostnad på 3,7 til 4,0 mill. kr for 150 lærlinger. Kommunaldirektøren vil komme tilbake til saken i 1. tertialrapport, men anbefaler at den økonomiske rammen i første omgang opprettholdes ved at antall lærlinger reduseres med 20 lærlinger til 130.

Etterlønn ordfører, varaordfører og politisk rådgiver i 2020

Det er ikke budsjettet med kostnader til 3 mnd. etterlønn for ordførere, varaordfører og politisk rådgiver i 2020. Dette betyr ca. 1,5 mill. i merkostnader i 2020.

Det er i tillegg ikke budsjettet med dobbel politisk ledelse i 3 mnd. av 2019. Dette utgjør om lag 1,5 mill. kr.

Kommunedirektøren legger til grunn at merutgiften kan dekkes i 2020 av ubrukte midler fra programmet «Nye Kristiansand».

3.4 Helse og mestring

Omsorgsboliger

Søgne kommunestyre har vedtatt bygging av 64 omsorgsboliger som skal stå ferdig mars 2021. Det er innarbeidet for lite driftsmidler i økonomiplanen – både til å drifte tjenesten og til FDVU-utgifter. Det anslås at FDVU-utgiftene utgjør om lag 1,6 mill. kr årlig. Kommunedirektøren anbefaler at budsjettrammen til by- og stedsutvikling økes med 1,6 mill. kr fra 2021.

Det totale budsjettbehovet vil måtte defineres når aktuelle målgrupper og tilpasset driftskonsept foreligger. Dette på bakgrunn av at ulike målgrupper medfører ulikt kostnadsnivå. Analyser og vurderinger av ulike alternativ pågår og nødvendig budsjettbehov vil måtte drøftes videre. Kommunedirektøren foreslår at kostnadene vurderes i forbindelse med neste rullering av økonomiplanen.

Lavere leie Gyldenråden

Kommunen leier Gyldengården og fremleier deler av lokalene til NAV stat. Kommunen har betalt merverdiavgift for hele leiebeløpet. NAV stat har betalt eksklusiv mva. siden statlige virksomheter ikke er kompensasjonsberettiget. Kommunedirektøren arbeider med å endre leieavtalen for de siste 5 årene noe som gir om lag 1,2 mill. kr i reduserte kostnader årlig. Kommunedirektøren anbefaler å innarbeide lavere leie fra 1. februar 2020 selv om saken ikke er endelig avklart.

3.5 Kultur og innbyggerdialog

NM i sykling 2020

Kommunen mottok før sommeren søknad fra Kristiansands Cycleklubb (KCK) om støtte på 0,5 mill. kr til å arrangere NM i sykling i Kristiansand og omegn.

Kommunedirektøren foreslår at Kristiansand kommune støtter arrangementet med 400 000 kr i tillegg til avtalt bistand fra kommunen. Det foreslås at tilskuddet finansieres ved at 315 000 kr omdisponeres fra tidligere bevilget beløp til Tour of Norway 2020 og at 85 000 kr disponeres fra områdets disposisjonsfond.

Tour of Norway ble fremskjøvet fra 2020 til 2019, slik at bevilgning for 2020 kan omdisponeres. Arrangementet i 2019 gikk samlet sett med overskudd og prosjektet er avsluttet.

Tilskudd til Sandriphæia interkommunale fritidspark

Kommunen mottok søknad om tilskudd i september. Den siste utbyggingen av anlegget gir økte driftsutgifter, og styret ber om 337 500 kr i økt driftstilskudd fra eierkommunene. I søknaden om investeringstilskudd ble det ikke fremlagt økt behov for vedlikehold. Kristiansand, Søgne og Songdalen har frem til nå samlet sett finansiert 9/12 av driften. Dersom kommunen skal innfri søknaden/avtalen må budsjettet økes med 260 000 kr.

Kommunedirektøren anbefaler ikke å imøtekomme søknaden på grunn av de økonomiske utfordringer kommunen har. Ved rulleringen av økonomiplanen for 2022-2024 vil kommunedirektøren ta initiativ til en gjennomgang av driften og eiermodell for Sandriphæia fritidspark.

Søknad om tilskudd til Fullriggeren Sørlandet

Stiftelsen Fullriggeren Sørlandet har søkt kommunen om støtte til å bevare Fullriggeren Sørlandet. Søknaden beskriver et program med en 3-delt investering over 5 år som blant annet omfatter fornyelse av hovedmotor, nye hjelpemotorer, ombygging av maskinrom, tilfredsstillende krav til mat- og vannsikkerhet og ender opp med hybridløsning for skipet i 2025. Totale kostnader for hele programmet oppgis å være ca. 66 mill. kr hvor deler av kostnadene er obligatoriske kostnader som vil påløpe ved ordinære klassefornyinger av skipet.

Skipet skal i dokk med klassefornyelse i 2020 til en stipulert kostnad på ca. 9 mill. kr. Stiftelsen har samtidig anledning til å gjennomføre ett eller flere av følgende tiltak samtidig som skipet er i dokk: fornye hovedmotor, bytte de to hjelpemotorene og bygge om av maskinrom. Total kostnad for alle tiltakene inkludert klassefornyelsen i 2020 utgjør 26 mill. kr.

Beløpene det søkes om er enten 5,5 mill. kr eller 8,5 mill. kr. Søknad for midler i 2020 er betydelige og fordrer også medfinansiering fra Agder-fylkeskommune.

Kommunedirektøren vil på bakgrunn av dette anbefale at søknad om tilskudd til Fullriggeren Sørlandet utredes nærmere i fellesskap med fylkeskommunen, og at egen sak fremmes for bystyret tidlig i 2020.

Ny tjenesteavtale mellom kommunen og Kirkelig fellesråd

Kommunen utformer ny tjenesteytingsavtale med Kirkelig fellesråd som inkluderer tjenester fra parkvesenet før overgangen til 2020. Kirkelig fellesråd har ikke økonomisk dekning for avtalen slik den nå foreligger. Dette gjelder blant annet kostnader på 400 000 kr knyttet til utvidelsen av Torridal kirkegård.

Kommunedirektøren vil før neste rullering av økonomiplanen har en gjennomgang av avtalen tjenesteavtalen mellom kommunen og Kirkelig fellesråd. For å sikre en tilfredsstillende drift i 2020 anbefaler kommunedirektøren en økt ramme på 400 000 kr i 2020 for å håndtere blant annet utvidelsen av Torridal gravplass.

3.6 By- og stedsutvikling

Tilskudd Kristiansandsregionen Brann og Redning IKS (KBR)

Styret i KBR har behandlet selskapets budsjett for 2020. Budsjettet viser et tilskudd som er 630 000 kr høyere enn det som er lagt inn i kommunedirektørens forslag til budsjett. Kommunedirektøren anbefaler at det innarbeides et økt tilskudd på 630 000 kr årlig i perioden.

Forslaget fra styret baserer seg på høye tilskudd fra Kristiansand enn det som er lagt til grunn fra 2021 i forslag til økonomiplan.

Justert kalkulasjonsrente vann og avløp

Kalkulasjonsrenten er økt siden kommunedirektøren la fram forslag til økonomiplan 2020-2023. Dette betyr årlige økte inntekter på om lag 2,5 mill. kr.

3.7 Oppsummert foreslår kommunedirektøren følgende budsjettendringer i driften i forhold til forslag til økonomiplan 2020-2023:

Tiltak	2020		2021		2022		2023	
	Økn. utg./ Red. innt.	Red. utg./ Økt innt.	Økn. utg./ Red. innt.	Red. utg./ Økt innt.	Økn. utg./ Red. innt.	Red. utg./ Økt innt.	Økn. utg./ Red. innt.	Red. utg./ Økt innt.
Organisasjon								
Innsparingskrav		500		500		500		1 000
Økonomi								
Innsparingskrav		500		500		500		1 000
Oppvekst								
Innsparingskrav		3 000		3 000		3 000		6 000
Helse og mestring								
Innsparingskrav		3 000		3 000		3 000		6 000
Redusert leie Gyldengården		1 100		1 200		1 200		1 200
Kultur og innbyggerdialog								
Innsparingskrav		1 500		1 500		1 500		3 000
Kirkelig fellesråd Torridal kirkegård	400							
By- og stedsutvikling								
Innsparingskrav		1 500		1 500		1 500		3 000
Økt tilskudd til KBR	630		630		630		630	
FDVU kostnader omsorgsboliger			1 600		1 600		1 600	
Økt inntekt VAR (justert kalkulasjonsrente)		2 500		2 500		2 500		2 500
Utenomsektorielle forhold								
Innsparingskrav fordelt	10 000		10 000		10 000		20 000	
Lavere rente og avdrag fra SEAS	1 200		1 200		1 200		1 200	
Kapitalkostnader - driften				104	604		201	
Avsetning til sentralt disposisjonsfond	1 370		374				69	
Bruk av sentralt disposisjonsfond						334		
I alt	13 600	13 600	13 804	13 804	14 034	14 034	23 700	23 700
Netto endring	0		0		0		0	

Totalt driftsendringer i 4-årsperioden er en forbedring av netto resultat på 1,479 mill. kr i forhold til kommunedirektørens opprinnelige forslag.

4 Forslag til investeringsendringer av økonomiplan 2020-2023:

4.1 Oppvekst

Konsekvenser etter brannen på Vigvoll skole

Personalføløyen på Vigvoll skole, som utgjør ca. 350 m², er totalskadet etter brannen. I den forbindelse er det gjort foreløpige vurderinger om hvorvidt fløyen bør gjenoppbygges snarest, eller at det på grunn av kommende kapasitetsutfordringer først bør gjøres en vurdering av skolestrukturen i området. Som følge av utbyggingen av Lauvåsen øker elevtallet i Hånesområdet og vil gi kapasitetsutfordringer både på barnetrinnet og ungdomstrinnet. I forslaget til økonomiplan 2020-2023 er denne utfordringen særskilt pekt på.

Tomta til Vigvoll er svært liten, og vurderes lite egnet for utvidelse. Skolen har kapasitet til maksimalt ca. 220 elever, på sikt vil elevtallet komme opp mot ca. 270 elever.

På denne bakgrunn foreslås det igangsatt et arbeid med vurdering av skolestrukturen på både barne- og ungdomstrinnet. Også området Tveit bør tas med i vurderingen ut fra den geografiske sammenhengen som er til Hånes. Mandatet for utredningen foreslås vedtatt av Oppvekstutvalget. Anbefalingene i utredningen behandles i forbindelse med rullering av økonomiplan 2021-2024.

Som følge av at det nå ikke foreslås umiddelbar gjenoppbygging, vil de midlertidige løsningene som må etableres bli plassert på branntomta. Dette gir en god og funksjonell sammenheng til skolen for øvrig, omtrent på linje med slik det var før brannen. Dersom fløyen skulle gjenoppbygges, måtte de midlertidige løsningene av plasshensyn måtte plasseres uhensiktsmessig langt unna skolen

4.2 Kultur og innbyggerdialog

Kulturell møteplass på Nodeland – Sygna kultursenter

Underveis i prosjekteringen har det vist seg at takkonstruksjonen i eksisterende bygg ikke stemmer med de opprinnelige tegningene. Songdalen formannskap er informert om saken i oktober 2019.

Kommunedirektøren kommer tilbake til 1. tertialrapport dersom prosjektrammen forventes overskredet.

Hånes bydelshus

Det fremgikk av kommunedirektørens forslag til økonomiplan at nylig oppdatert kalkyle for Hånes bydelshus er på 20,8 mill. kr dvs. 10,3 mill. kr høyere enn opprinnelig kalkyle på 10,5 mill. kr. Opprinnelig kalkyle var en avsetning basert på kvadratmeter beregning. Som et resultat av skisseprosjekt ble det bl.a. funnet nødvendig å flytte eksisterende kjøkken for å øke funksjonaliteten. I tillegg ble det kartlagt økt kostnad på branntekniske forhold, ny hoved tilførsel av strøm til bygget samt underbudsjetterte prosjekteringskostnader. Dersom prosjektet skal realiseres i 2020, må prosjektet utvides med 10,3 mill. kr.

Kommunedirektøren anbefaler en ny gjennomgang av prosjektet ved rulleringen av økonomiplanen for 2021-2024 og anbefaler i første omgang å skyve bevilgningen på 10,5 mill. kr fra 2020 til 2021.

4.3 By- og stedsutvikling

Utbyggingsavtale Søgne

Det er inngått utbyggingsavtale med utbyggingsinteresser om at kommunen skal forskuttere 6,71 mill. kr i forbindelse med en utbygging på Tangvall. Det er lagt til grunn at denne bevilgningen/tiltaket kommer til gjennomføring i 2020. Utbygger skal tilbakebetale kommunens forskuttering ved ferdigstillelse av sitt prosjekt i 2021/2022.

Kommunedirektøren anbefaler at konsekvensen av utbyggingsavtalen innarbeides i økonomiplanen 2020-2023.

Utbyggingsavtale Silokaia

Det er inngått utbyggingsavtale mellom Kanalbyen og kommunen i forbindelse med utbyggingen på Silokaia. Avtalen legger til grunn at kommunen skal utbetale bidrag til utbygger ved ferdigstilling av definerte felles/hovedanlegg. Det er avtalt betalingsplan for dette. Betalingsplanen legger til grunn at det skal betales 750 000 kr i 2020.

Kommunedirektøren anbefaler at konsekvensen av utbyggingsavtalen innarbeides i økonomiplanen 2020-2023.

Utbygging Sødal

Kommunen har i forbindelse med utbyggingen av 2 utbyggingsområder på Sødal (Kokleheia og Ringlebekk ca. 165 boenheter) inngått utbyggingsavtale og påtatt seg ansvaret for forskuttere og delfinansiere bygging/oppgradering av Ringlebekkveien. Grunnervervet er i ferd med å avsluttes, og nye reviderte planer og kalkyler for opparbeidelse er bestilt og under utarbeidelse. Det er varslet at kommunen må påregne økte kostnader på byggingen av vegtiltaket i forhold til opprinnelig anslag. Ny prognose er 2,6 mill. kr fordelt på 2020 og 2021.

Kommunedirektøren anbefaler at konsekvensen av utbyggingsavtalen innarbeides i økonomiplanen 2020-2023.

Lysløype Nodelandsheia

Songdalen har 22.10.2019 vedtatt følgende:

Songdalen kommune henstiller til nye Kristiansand kommune å godkjenne forprosjekt med beskrivelse av ny lysløype trasé på Nodelandsheia med tilkobling til hovedturløypa, samt sørge for bevilgninger slik at prosjektet finansieres og gjennomføres i tråd med saksfremlegget/forprosjekt.

Prosjektet er ikke fullfinansiert. Total kostnad er beregnet til ca. 6,5 mill. kr. Det er bevilget 2,05 mill. kr i 1. tertial i Songdalen i 2018 og spillemidler er beregnet til ca. 2,5 mill. kr.

Kommunedirektøren anbefaler at prosjektet vurderes på nytt ved neste rullering av økonomiplanen.

Forslag til endringer av investeringer:

Tiltak	2020		2021		2022		2023	
	Økn. utg./ Red. innt.	Red. utg./ Økt innt.	Økn. utg./ Red. innt.	Red. utg./ Økt innt.	Økn. utg./ Red. innt.	Red. utg./ Økt innt.	Økn. utg./ Red. innt.	Red. utg./ Økt innt.
By- og stedsutvikling								
Eiendom, Hånes bydelshus		10 500	10 500					
Forskuttering utbyggingsavtale Tangvall	6 710					6 710		
Utbyggingsavtale Silokaia	750							
Utbyggingsavtale Sødal	1 300		1 300					
I alt	8 760	10 500	11 800	0	0	6 710	0	0
Netto endring	-1 740		11 800		-6 710		0	
Kapitalkostnader - driften (overføres til skjema 1)			-104		604		201	

Endringene i investeringene finansieres ved bruk av kapitalfond.

5. Konklusjon

Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2020-2023, inkludert endringer i tilleggsinnstillingen, har et korrigert netto driftsresultat på minus 250,8 mill. kr samlet sett i perioden. Det er en forbedring på 1,479 mill. kr i forhold til kommunedirektørens opprinnelige forslag.

Det brukes totalt 275 mill. kr fra sentralt disposisjonsfond i perioden.